

Η ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΖΩΗ

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΕΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΟΥ ΤΙΑΡΩΝ

— Ήρην πεθάνω πρόπει να βγάλω το βάρος αυτό από την ψυχή μου. Και δι' αυτό ακριβώς ήλθα να σε ιδώ...

Μου είπε ο παλαιός μου φίλος, ο δημοσιογράφος, χλωμός και συντετριμμένος. Έγώ τον ενεδάρρυνα, τον έχασα εἰς τὸν ὄμιον, τὸν ἐγλυκοκύνταξα μὲ ἀγάπην.

— Ἀνθρώποι εἴμεθα. Τί σοῦ συνέβη; Ἐσκότωσε, ἐκλείψε, ἐψευδομαρτύρησε, ἐμοίχευσε, ἐπεθύμησε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου; Λέγε μου ἐλεύθερα, ὡς νὰ ἦμουν ἀδελφός σου.

— Κάτι χειρότερο. Κατεσκεύασα ψεύτικες τιάρες!..

Τὸν ἐκύνταξα μὲ θαυμασμόν, δυσπιστίαν καὶ περιφρόνησιν ἐναλλάξ.

— Τιάρες; Ἐσὺ τιάρες;

— Ἀλλοίμονον, ναί. Εἶμαι ἕνας ἀθλιός.

Τὸν ἐκύνταξα. Ἡ ἀθλιότης εἶχε σφραγίσει τὸ ὄντι τὴν παλαιάν του ρεδεγκόταν μὲ ἀχρολεῦκους σφραγίδας. Ἀλλὰ ὠρισμένως ἡ ρεδεγκότα αὐτὴ δὲν ἦτο ρεδεγκότα κατασκευαστοῦ τιαρῶν. Ὅπωςδήποτε ἐπρεπε νὰ τὸν πιστεύσω.

— Εἰς ἡμῶν πολὺ περίεργος νὰ ἰδῶ τὴν τέχνην σου, τοῦ εἶπα. Μήπως εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκδράμω ἕως τὸ Λούβρον;

— Ὅχι τόσο μακριά. Σὲ δλίγες ὥρες εἴμπορῶ νὰ σοῦ δείξω τῆς καλλίτερας τιάρας μου. Πάρε τὸ καπέλο σου κ' ἔλα μαζί μου.

Τὸν ἠκολούθησα. Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Μὲ ἔσυρε μέχρι μᾶς αἰθούσας. Ἐπάνω εἰς τὴν καθέδραν ἕνας ὑψηλῆς, στυλπνῆς κίρως, ὀμιλοῦσε μὲ στόμφον. Ἀπὸ κάτω πεντακῆσθαι νέοι εἶχαν καρφωμένα τὰ μᾶτια τους πρὸς τὸν στυλπνὸν αὐτὸν ἄνθρωπον. Ὁ φίλος μου μὲ ἔσυρε ἀπὸ τὸ μανίκι.

— Νὰ μία ἀπὸ τῆς τιάρας μου.

— Ἀστειύεσαι. Ἡ τιάρα αὐτὴ εἶνε ψεύτικη;

— Σοῦ τὸ δοκίμαζαι. Εἶνε κατασκευασμένη ἀπὸ τενεκὲν τοῦ πετρελαίου μὲ σπασμένα γραμμάτια πολυελαίων. Τρία χρόνια ἐδούλευσα νὰ τὴν καταβῶ στὸ παλαιὸ ἐκεῖνο γραφεῖο τῆς «Φήμης». Ἐνθυμεῖσαι τὴν «Φήμην»;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ. Εἶχε τὴν πρῶτην κυκλοφορίαν 8,000 φυλλά τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἴτο κατὶ τι.

— Καὶ ἐπολύθηθε καλὰ ἡ τιάρα σου;

— Ἐμοσχοπολύθηθε. Ἀκριβώτερα καὶ πὸ τὴν τιάραν τοῦ Λούβρου. Μὲ τὴν διαφο-

ρὰν ὅτι τίποτε δὲν ἐμπᾶκε εἰς τὴν τσέπη μου.

..

— Καὶ τώρα πᾶμε παραπάνω, εἶπε ὁ φίλος μου. Θὰ ἰδῆς καὶ ἄλλες τιάρες.

Ἐπροχώρησαμεν πρὸς τὸν Ὀδὸν Σταδίου.

— Κύνταξε δεξιὰ σου.

— Κύνταξω.

— Βλέπεις αὐτὴν τὴν τιάραν;

Τώρα ἐννοοῦμεθα πλέον.

— Τὴν βλέπω. Εἶνε ὁ ἐθνικός μας ποιητής.

— Εἶνε ψεύτικη.

— Ὅχι δά.

— Τὴν ἔχω κατασκευάσει ἀπὸ στρωματόπανο, παραγεμισμένον μὲ τζιβά.

— Δὲν σε πιστεύω. Καὶ τὰ θαυμάσια αὐτὰ μαλλιά;

— Εἶνε ἀπὸ φοῦντες καλαμποκιῶν.

— Καὶ τὰ μᾶτια αὐτὰ μὲ τὰς πατριωτικὰς λάμψεις;

— Εἶνε ἀπλούστατα ἀπὸ χάντρες.

Ἐμείνα ἐκθαμβός. Ὁ φίλος μου ἀστενεύετο χωρὶς ἄλλο. Τόσα χρόνια καὶ νὰ μὴν ἀνακαλύψῃ κανεὶς τὴν κίβδηλίαν, ἴτο πρωτάκουστον.

— Ὅλα καλὰ, εἶπα εἰς τὸν κατασκευαστὴν τῶν τιαρῶν. Ἀλλ' αἱ βροντεραὶ στροφαὶ ποῦ κυλοῦν ἀπὸ τὰ χεῖρά του; Εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε ψεύτικες κι' αὐτές;

— Αὐτὸ σε σκοτίζει; μοῦ εἶπεν ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν. Ἐπῆρα μὴ παλιν μηχανὴ ὀργανέττου καὶ τοῦ τὴν ἐβία εἰς τὴν κοιλιάν. Δὲν ἔχει παρὰ νὰ τὴν γυρίσῃ μὲ τὸ χεῖρ του καὶ οἱ στίχοι κυλοῦν ἀπὸ τὰ χεῖρά του.

..

— Ἐλα τώρα νὰ ἰδῆς καὶ ἄλλες τιάρες τῆς κατασκευῆς μου.

— Ἀλλὰ σὺ ἐγέμισες τὸν κόσμον ἀπὸ κίβδηλα.

— Αὐτὴ εἶνε ἡ ἁμαρτία μου καὶ σοῦ τὴν ἐξωμολογήθην. Ἐλα νὰ μποῦμε στὴ Βουλάν, εἶνε ὥρα συνεδριάσεως.

Ἐμπήκαμε ἀπὸ τὴν ὀπισθίαν θύραν καὶ ἐφθάσαμεν ἕως τὴν αἴθουσαν.

— Κύνταξε ἐκεῖ εἰς τὰ ἐδώλια τῶν βουλευτῶν.

— Βλέπω,

— Δι' αἰκρινεὶς καμμίαν τιάραν;

— Δυσκολεύομαι

— Ἡ δευτέρα ἀριστερά.

— Ἀστενεύεσαι! Αὐτὴ εἶνε μὴ δόξα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Αὐτὸ τὸ κεφάλαιον εἶνε ἀδύνατον νὰ εἶνε ψεύτικον. Εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ δυνατότερα κεφάλαια τῆς ἐποχῆς μας.

— Ἄν εὔρης μὲ τί τὸ ἔχω παραγεμισμένο;

— Δὲν φαντάζομαι.

— Μὲ λίτουρα.

— Ὑψιστε Θεέ!

— Καὶ ἡ εὐγλωττία αὐτή;

— Ἀπλούστατα. Ἐκρυσά μὰ γαλιάνδρα μέσα στὸ ψηλὸ του καπέλο.

..

— Καὶ τώρα παρακάτω.

— Ὑπάρχουν καὶ ἄλλες;

— Ἀπειρες.

— Κύνταξε αὐτὸν ποῦ περπατεῖ ἐμπρὸς μας καὶ σέρονει ἐπερήφανα τὸ σπαθὶ του εἰς τὸ πεζοδρόμιον.

— Ἡρωικὴ φύσις. Τὸ εἰδείξε στὸν πόλεμον.

Ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν ἐχαμογέλασε.

— Εἶνε τιάρα τῆς κατασκευῆς μου.

— Ἀδύνατον.

— Τὸν ἔχω κατασκευάσει ἀπὸ ναστόχαρτον καὶ πάφια.

— Καὶ τὸ ἀνδρεῖον αἶμα ποῦ ρεεῖ εἰς τὰς φλέβας του;

Ὁ παλαιὸς δημοσιογράφος δὲν εἴμποροῦσε νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν παλαιὸν καλαμπουριστὴν.

— Ἀπλούστατα! Εἶνε νερὸ τῆς Ἀνδρου βαμμένον μὲ ἀνιλίνην.

..

— Ἀλλὰ τὸ τραγικώτερον εἶνε αὐτὸ ποῦ θὰ σοῦ διηγηθῶ τώρα, ἐπρόσθεσεν ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν. Αὐτὸ μοῦ δίδει τὰς περισσότερας τῆς συνειδήσεως. Διὰ τὰς ἄλλας τιάρας ἀδιαφοροῦ. Θὰ κυκλοφορῶσιν ἐπὶ τέλους ὅσον εἴμποροῦσιν. Ἐπειτα οἱ τενεκέδες θὰ σκουριάσων, τὰ ναστόχαρτα θὰ λυθῶσιν, τὰ βερνίκια θὰ ξεθάψων. Ἀλλ' εἶνε μὴ τιάρα ποῦ μοῦ φέρνει πικρὰν μεταμέλειαν.

— Ποία;

— Εἰς σοῦ εἶπῶ. Προχθὴς εἶχα τὴν ἐπίσκεψιν ἑνὸς δυστυχισμένου ἀνθρώπου. Ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος εἶχε δουλέψῃ ὅλην τὴν ζοὴν διὰ νὰ κάμῃ τὴν προικὰ τῆς μονακριβῆς του. Ἐγὼ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος κατασκεύαζα μὴ ψεύτικη τιάρα ἀπὸ πάφια. Ἐγραφα καθὲς ἡμέρα στὴ «Φήμη»: «Ὁ διαπρεπὴς ἐπιστῆμων, ὁ σοφὸς νέος, ἡ ἀνατέλλουσα δόξα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης! καὶ ἐσφυρηλατοῦσα μὲ ὅλην μου τὴν ἐπιειξίτητα τὸν στυλπνὸν πάφια.

Ἡ τέχνη τοῦ φιλοστόργου οἰκογενειάρχου τὸν ἔρριξεν ἐπάνω εἰς τὴν τιάραν μου. Καὶ τὴν ἀγόρασε 200,00 δραχμῆς ἂν ἀγαπᾷς. Σὲ λίγο ὁ πάφιας ἐξέθετε. Ὁ δυστυχισμένος ἀγοραστὴς ἤλαθε τραβῶντας τὰ μαλλιά

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΕ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ 1

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Ὅταν εἶδα τὸ πρῶτον μέρος τῆς κριτικῆς τοῦ κ. Σπ. Αναστασιάδη γιὰ τοὺς «Ῥητορικοὺς λόγους» τοῦ κ. Μιστριώτη εἰς τῆς «Φιλολογικῆς Κουβέντης» τοῦ «Νουμά» ἐννοήσα κάποιον βῆρος νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου, γιατί βρέθηθε τέλος πάντων ἕνας ἄνθρωπος, ποῦ πρωτοβγάζει πρὸς τὸ φιλολογικὸν κόσμον, νὰ ξεσκεπάζῃ τὴν ἀκορυφὴν τῶν «Ἑλληνικῶν γραμμάτων» μὲ τέχνην, μὲ θάρρος, μὲ τὴν ἡλικίαν τοῦ τί θέλει νὰ πῇ καὶ πρὸ πάντων μὲ εἰλικρίνειαν. Καὶ ὅταν εἶδα ὅτι ὁ «Νουμάς» ἀφίνοντα κατὰ μέρος τὰς προλήψεις καὶ τὰς προφυλάγματα, ἐννοεῖ—καὶ αὐτὸ τὸ εἰδείξεν ἀπὸ τὸ πρῶτον τοῦ φύλλου—νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν ἑλ. ἡθ. εἰς τὰ καὶ γιὰ τὴν ἰ. δ. εἰς καὶ νὰ τὰ πῇ γιὰ ἕνα τὸ ζητήματα ὀρθῶς-κορτῶ, ἐννοήσα μὴ ἕλλη γὰρ, ποῦ δὲ λέγεται. Δὲν εἶνε μικρὸν πρῶτον στὴν ἐποχὴν μας νὰ βρισκαται ἐρημερία μὲ τὸ θάρρος τῆς γνώμης, μὲ τὴν ἐλεύθερον σκέψιν καὶ τὴν ἐλεύθερον θέλησιν, ποῦ ἔχει ὁ «Νουμάς» καὶ νὰ χρησιμεύῃ γιὰ βῆμα, ἀπὸ τὸ ὅποσον μπορεῖ νὰ φωνάξῃ κανεὶς τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ ὅταν εἶδα αὐτὰ, ἐσκέφτηκα κ' ἐγὼ νὰ ντεμπούτρω στὴ φιλολογία μὲ μὴ σύντομη ἐπιθεώρησιν τοῦ ἔργου ὅλων τῶν συγχρόνων μας πεζογράφων, δραματικῶν συγγραφέων, ποιητῶν, κριτικῶν καὶ ἁλλων, καὶ νὰ δείξω ποῦ εἶνε τὸ ἔργον αὐτὸ. Ἐως τὴν τῶρα ἐδίδαξα καὶ δὲ τολμοῦσα νὰ πιάσω τὴν πέννα νὰ γράψω γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Ὁ δρόμος ὅμως, ποῦ ἔνοιξεν ὁ «Νουμάς» γιὰ τὸ φῶναγμα τῆς ἀλήθειας, μοῦ ἔδωκε θάρρος κ' ἐννοήσα κάποιον δύνμη νὰ μὲ σπρώχνῃ στὸν δρόμον αὐτὸν γιὰ νὰ πῶ κ' ἐγὼ δὴ λόγια, ποῦ εἶνε ἡ ἐργασία τῶν λογίων μας καὶ μὲ ποῖον τρόπον δείχνονται οἱ περισσώτεροι ἀπ' αὐτοὺς σοφοὶ καὶ μεγάλα κεφάλια καὶ πόσο σεβασμὸν ἔχουν στὴν ἀλήθειαν καὶ στὴν εἰλικρίνειαν τῆς τέχνης.

Ἐννοεῖται, ὅτι ὅσα ὁ πῶ δὲν εἶνε κριτικὴ ἢ ἀλλὰ... ξεσκεπασμὸς, σκληρὸν λίγο, μὴ ἀναγκαιότατο.

..

Τὸ μόνον ποῦ μὲ δυσκολεύει, εἶνε ἡ ἀρχὴ δὲν ἔξω ποῦθε καὶ ἀπὸ ποῖον ν' ἀρχίσω δὲν εἶνε ἕνας ἢ δὴ ἢ τρεῖς; εἶνε τόσος κατὰ συτυχίαν. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ διαλέγω ἕνα ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ Α. Κι' αὐτὸς τυχαίνει νὰ εἶνε ὁ κ. Πέτρος Ἀποστολίδης, πρὸ γνωστὸς μὲ τὸ ψευδώνυμον Παύλος Νιρβάνης.

Ὁ κ. Ἀποστολίδης ἢ Νιρβάνης—γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθειαν—ἔχει μὴ ἐξαιρετικὴ θέσιν στὰ σημερινὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ἐγραψεν ἕως τώρα πολλὰ πεζογραφή-

ματα, χρονογραφήματα, διηγήματα, κριτικὰς, ἱστρικὰς καὶ ψυχολογικὰς μελέτας, ποιήματα. Ἐργασία καθὼς βλέπομε πολυσύνθετη καὶ πολυμορφῆ. Πέση ὅμως ἕλη θεα καὶ εἰλικρίνειαν βρῖσκει κανεὶς στὴν ἐργασίαν αὐτὴν. Εἶνε καθαρὸ δικά του; Ὅχι! Δὲν τὸ λέω ἐγὼ τὸ λένε οἱ ἀδελφοὶ Γκονκούρ, ὁ Δ' Ἀνουόντιο, ὁ Μπουρζέ, ὁ Ράσκιν, καὶ ἄλλοι, καθὼς θ' εἶπω. Ὁ κ. Νιρβάνης θέλησε πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ δείξῃ, ὅτι ἔχει ὕψος, style, ὅπως λένε οἱ ἴταλοι. Γι' αὐτὸ παραδέχεται τοὺς παραπῆνον. Ἀντὶ ὅμως νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπήρειάν του στὰ ἔργα του. παραπῆρε καὶ συχνὰ τοὺς ἀντιγράψῃ. Παρουσιάσθηκε σὲ διάφορες ἐποχὰς μὲ ξένο φιλολογικὸν ρούχο, ποῦ τὴν ἀρχὴ ἔττανε τῶν Γκονκούρ, ὕστερον τοῦ Δ' Ἀνουόντιο, ὕστερον τοῦ Ράσκιν καὶ ὕστερον ἄλλων. Φέρνομε λίγα παραδείγματα γιὰ νὰ τ' ἀποδείξομε.

Τὸ πρῶτον τοῦ βιβλίου εἶνε τὸ «Ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν». Ἀνοῖχτε ὅποιονδήποτε σελίδαν καὶ ἀμέσως θὰ νομίσετε ὅτι διαβάζετε κανένα κομμάτι τοῦ Δ' Ἀνουόντιο. Ὅλας οἱ ἐπίκλησαι, οἱ παρομοιωταί, τὰ ἐπιθετα, φράσεις ὀλόκληρες, φωνάζουν ὅτι εἶνε μεταφρασμένους ἀπὸ τὸ ἴταλικόν. «Οἱ Παρθένους τῶν Βράχμων», «ὁ Θρίαμβος τοῦ Θανάτου», καὶ ἄλλα τοῦ ἴταλου συγγραφέα ἔχουν πολὺ μέρος στὶς σελίδας τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Μέσα στὴν «Αἴνον» τοῦ κ. Νιρβάνης βρῖσκει κανεὶς ἀτόφιον τὸν Ράσκιν καὶ ἰδιαιτέρως στὰ κεφάλαια ποῦ ἐπιγράφονται: «Ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου», καὶ «Εἰς τὸν Μεγάλον Σωρὸν». Ὁ Ράσκιν,

του να μου εξομολογηθῆ τὸν πόνο του. «Τὸ κοῖμα στὸ λαιμό σου, μοῦ εἶπε. Ἡ τιάρα σου ἐδύτικε ψεύτικα. Καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι Λουδοὺ δυστυχῶς. Μὲ κατέστρεψες». «ὦ! ἀν ἤξερες πόσο μοῦ ἐστοίχισε αὐτὴ ἡ τιάρα.

Ἐρρίξα ἐνὶ βλέμμα βαθυτάτου σεβασμοῦ πρὸς τὴν κίτρινη σκευαστὴν τοῦ κατασκευαστοῦ τῶν τιαρῶν. Μοῦ ἐφάνητο ὀλίγον σὰν παρῳδία Προμηθέως. Οἱ γύρες τοῦ ἔτρωγον τὰ σπλάγχνα του. Ἡθέλωσα νὰ τὸν παρηγορήσω.

— Ἄκουσε, φίλε μου, τοῦ εἶπα. Εἶμεθα ὀλίγον ὁμοιοπαθεῖς. Ἐπιῆρα κ' ἐγὼ δημοσιογράφος καὶ ἔχω κ' ἐγὼ εἰς τὴν συνειδήσειν μου μερικὲς ψεύτικες τιάρες, ποῦ κυκλοφοροῦν ὡς ἀληθινές. Εἶμαι κ' ἐγὼ ὀλίγον κηδύλοποιός.

Ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν ἐστένναξε στεναγμῶν ἀνακουφιστέως.

— Καὶ τώρα τί μᾶς μένει; ἐρώτησε περίλυπος.

— Νὰ γίνωμεν τιαροκλάσται.

— Θαυμάσια! Νάρχισωμεν νὰ σπάζωμεν τὴς τιάρες ποῦ κατασκευάσαμεν.

— Καὶ ἐκεῖνες ποῦ δὲν κατασκευάσαμεν. Ἐλάβαμεν τραγικὴν στάσιν ὑπὸ τὴν ἀνατέλλουσαν Σελήνιν.

— Ὅρκιζεσαι εἰς τὴν τρίμορφον Ἐκάτην;

— Ὅρκίζομαι.

Καὶ ἡ ἠχώ ἐπανέλαβε

— Ὅρκίζομαι.

ΑΠΟΚΑΥΚΟΣ Ο ΠΑΡΑΚΟΙΜΩΜΕΝΟΣ

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΧΑΤΖΙΚΩΣΤΑ

Προκήρυξις μειοδοσίας

Ἐκτίθενται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν πάντα τὰ εἶδη τοῦ παντοπωλείου, λαχανοπωλείου, κρεοπωλείου καὶ ἀρτοποιείου τ' ἀναγκαζοῦντα εἰς τὸ Ὁρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα, ὡς καὶ ἡ καύσιμος ὕλη πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ.

Τῶν ὄρων τῆς μειοδοσίας δύνανται νὰ λάβῃ γνώσιν ὁ βουλόμενος ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ οἰκονομοῦ τοῦ εἰρημένου Ὁρφανοτροφείου καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 9—12 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3—6 μ. μ.

Ἡ μειοδοσία γενήσεται ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δηλοπρασιῶν τῆς 25 Μαΐου ἑ. ἔ. ὡρὰ 10 π. μ.

Ἐν Ἀθήναις τῆς 6 Μαΐου 1903

Ἐκ τοῦ Ὁρφανοτροφείου Γ. καὶ Αἰκατερίνης Χατζηκώστα ρ).

Ἄγγλος ζωγράφος καὶ συγγραφεὺς, ἠθέλησε μὲ ὄλον τὸ ἔργον του νὰ πλησιάσῃ τὴν ἀνθρώπινον ψυχὴν ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ ἀκόμη νὰ δείξῃ ὅτι οἱ ὄρεινές χώρες κἀνοῦν τὴς ψυχὰς ἀληθινὰ ἠρητικές, μὲ μὴ πίστη ζωηρὴ καὶ ἐνθουσιαστικὴ, ἐνῶ οἱ κάμποι εἶνε ἡ κατοικία τῆς ψεύτικης, τῆς διεφθαρμένης θεοσέβειας. Τὰ ἴδια πράγματα, μὲ πολλὰς φράσεις παρμένας ἀπ' αὐτὸν θὰ βρῆτε καὶ στὸν «Αἶνον» τοῦ κ. Νιρβάνκα.

Ὁ κ. Ἀποστολίδης, σὰν ἱατρός καὶ λόγιος καταγίνεται καὶ εἰς ψυχολογικὰ ζητήματα. Στὰ περὶ μὲν χρόνι καὶ πολλὰ, καθὼς μποροῦμε νὰ κρίνομε ἀπὸ τῆς «Ψυχολογικῆς Ψυχολογίας» του καὶ ἀπὸ «Τὰ Νοσήματα τῆς προσωπικότητος». Τὸ δεύτερον αὐτοῦ ἔργον τοῦ τὸ ἐδημοσίωσεν στὸ περιοδικὸν «Νέον Ἡνεῦμα» τοῦ κ. Γαβριηλίδου ἀφοῦ πρῶτα τὸ ἔλαμψε ἐν τῷ «Ἡερκεσῶν» τὸ Δεκέμβριον τοῦ 1893.

Ἄει ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ὁ κ. Ἀποστολίδης ἐπὶ τὴν μελέτην του στηρίζεται εἰς τρία ἔργα τοῦ σύγχρονου γάλλου φιλοσόφου (H. Ribot) καὶ ὅσα κομμάτια παίρνει ἀπ' αὐτὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους συγγραφῆς τὰ ἀναφέρει. Εἶνε ὅμως καὶ μέρη, ποῦ φαίνονται καθυστερητὰ τοῦ κ. Ἀποστολίδου, κ' ἔχουν τέτοιαν δύναμιν καὶ ἀξίαν ἐπιστημονικῆς παρατήρησεως, ποῦ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὸν θυμῶσῃ κανένας γιὰ σοφόν. Τί τιμὴ γιὰ Ἑλληνικὴν ἐπιστήμωκα νὰ γράφῃ τέτοια δυνατὰ πράγματα! Κατὰ δυστυχίαν ὅμως κ' ἐδῶ γίνεται ὅτι ἔγινε μὲ τὴν καθαρὰ φιλολογικὴν ἐργασίαν του. Ἄμυ διαδύσῃ κανεὶς τὰ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ & ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΤΗΝ ΩΡΑ

ποῦ θὰ διαβάσετε — ὅτοι θὰ διαβάσετε — τὰ λόγι' αὐτὰ, ἡ πυκνοτάτη φάλαγγς τῶν Λασσανείων ποιητῶν θὰ ἔχη ἀυξηθῆ κατὰ ἓνα ἀκόμιν εὐτυχῆ θνητὸν, ὁ ὁποῖος

κρατῶντας στὸ ἄνα χέρι τὸ χιλιάρη καὶ στ' ἄλλο ἓνα δάφνινον... σπηλιάρη

θὰ κατεβαίνει τὴς μαρμαρίνες σκάλες τοῦ Πανεπιστημίου καὶ θὰ ἱμνολογῆ τὸν ἀείμνηστον Λασσανίν, τὸν ἰδρίσαντα τοὺς περιφθίμους δραματικούς διαγωνισμοὺς καὶ καταπλημμυρίσαντα τὴν Ἑλλάδα μὲ ἐστεμμένας κολοκύνθας.

Ποῖος θὰ εἶνε ὁ εὐτυχὴς αὐτὸς θνητὸς, ἀγνωστος. Ἄν καὶ ἴσχυε κανεὶς νὰ προμαντεῖσῃ περὶ τοῦ ποιῶντος, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν του ὅτι εἰσηγητὴς τοῦ ἐφετεινοῦ Λασσανείου θὰ εἶνε ὁ κ. Καζάζης, ὁ ὁποῖος πλὴν τῶν Μακεδονικῶν καὶ Ἡπειρωτικῶν λόγων, ἔχει διαπράξει εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν καὶ στίχους, λυρικωτάτους καὶ φιλοσοφικωτάτους ἐπάνω στὸ ἀλυσμόντο αὐτὸ καλοῦπι:

... Ἀσπιδόνη, Τιμολέων!

Ἐκεῖνος ὅστις ἀσπιδόνη

Δὲν ἐνθιμειτῆται πλέον!

Ἄς εἶν' ἐν τούτοις! Καλὸς ἢ κακὸς ὁ εἰσηγητὴς καὶ καλὸς ἢ κακὸς ὁ δαφνοστεφὴς καὶ χιλιοδραχμοστεφὴς τοῦ ἐφετεινοῦ Λασσανείου, δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Τὸ πρᾶγμα θὰ περᾶσῃ καὶ φέτος, ἀφοῦ ἀκουσθοῦν διὸ τρεῖς διαμαρτυρίες ἀπὸ τὴς στίλας τῶν ἐφημερίδων καὶ θὰ ἐπαναληφθῆ τοῦ χρόνου, καὶ θὰ ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια ἀκόμη, μέχρι τοῦλάχιστον τῆς εὐτυχισμένης ἐποχῆς ποῦ θὰ νοῖξουν τὰ μάτια τους οἱ ἄνθρωποι καὶ θὰ ἴδωσιν ὅτι οἱ χιλίες δραχμῆς ἀντὶ νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν ἱαμβικὴν ἢ δεκαπεντασύλλαβον μωρίαν, προτιμώτερον θὰ εἶνε νὰ δίδωσ-

ται σὲ κανένα ἀγαθοεργὸν κατῆσθημα, στὸ Οἰκονομικὸν συσσίτιο ἢ χ. ὅπου θὰ ἴσχυε νὰ χρησιμοποιεῖται καταλλήλῳτατα καὶ τὸ δάφνινον στεφάνι γιὰ τὸ σπιτάδιο τῶν τροφίμων του.

Ἐπάρχει καὶ κάποιον ἄλλαν λύσιν φιλολογικωτέρα, νὰ ἐκδίδεται μὲ τὴς χιλίες δραχμῆς κάθε χρόνον ἓνα βιβλίον ποῦ νὰ ξιζῆ τὸν κόπο, ἢ νὰ ἀμειβεται μ' αὐτὲς ὁ συγγραφεὺς κανενὸς χροσίου βιβλίου — ἢ λύσιν ὅμως αὐτὴ, ὅπως ἔχουν σήμερα τὰ πράγματα καὶ ὅπως δυστυχῶς θὰ ἔχουν ἐπὶ μακρὸν καιρὸν ἀκόμη, δὲν ἴσχυε, ὄχι μόνον νὰ πραγματοποιηθῆ, ἀλλ' οὔτε νὰ ζῆσῃ καν ὡς ὄνειρον.

ΤΟΥ ΧΑΪ'ΝΕ

τὰ τραγούδια, μὲ τὰ ὅποια στολίζομε σήμερα τὴν πρώτην σελίδα μας, εἶνε μεταφρασμένα ἀπὸ τὸν διαπρεπῆ ἱατρὸν καὶ λόγιον τῆς Ἀλεξανδρείας κ. Παύλον Γνευτὸν, ὁ ὁποῖος πρὶν ἀναλάβῃ νὰ μεταφράσῃ τὸν Χάινε, ἐφρόντισε πρῶτα νὰ τὸ νοιώσῃ καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ.

Πόσο τὸν ἐνοιῶσαν καὶ πόσο τὸν ἀγάπησαν οἱ ἄλλοι μεταφρασταὶ του, φαίνεται ἀπὸ τὸ παιδαριῶδες ἐπιγράμμα, μὲ τὸ ὅποιον ὁ κ. Βλάχης ὁ χειρισθεὶς, κατὰ τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ ΚΑΙ ΩΣ μεταφραστῆς τοῦ Χάινε ἐυθετήσανε τὴν ἔκδοσιν τῆς μεταφράσεώς του:

Δὲν εἶχες φλόγα στὴν καρδίαν σου,
Εἶχες φωτιὰ ἀνελυτὴν,
καὶ κάψε, κάψε ὀλογοῦρά σου
στὸ τέλος κάηκε κ' αὐτὴ!!

Ὅλ' οἱ προηγούμενοι μεταφρασταὶ του, πλὴν τοῦ Καμπύση ὁ ὁποῖος μετέφρασε τρία ἢ τέσσαρα ἀπὸ τὰ βιβλιώτερα καὶ δυνατώτερα ποιήματά του καὶ πλὴν τοῦ Βιζυνοῦ, τοῦ μεταφράσαντος τὴν Λορελάν, ἐφρονηθήσαν νὰ μᾶς τὸν παρουσιάσωσιν ὡς ἓνα κ. Πολέμην ἢ ἓνα κ. ἀποδογάρῳ Γρέη. Καὶ τὸ κατῳρθῶσαν.

Ἡ μεταφράσις τοῦ κ. Γνευτοῦ, μᾶς γνωρίζει μ' ἓνα ἄλλον Χάινε, ἀπὸ τὸν ὅποιον δὲν λείπει οὔτε ἡ θρησκεία μεγαγρολῆ, οὔτε ἡ χάρις, οὔτε ἡ παιδικὴ ἀφέλεια, οὔτε ὁ κοκεταρισμὸς, οὔτε ἡ εἰρωνεία, τὰ ὅποια εἶνε τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ, κατὰ τοὺς σχολιαστὰς του, τοῦ αἰωνίου ἔργου του.

Οἱ ἀνεγνωστικὰ μας γνωρίζουν τὰς προηγούμενας μεταφράσεις τοῦ Χάινε, βλέπουσιν σήμερα καὶ τὴν μεταφράσιν τοῦ κ. Γνευτοῦ, καὶ ἴσχυε νὰ κρίνουν. Ἐμεῖς, χωρὶς νὰ ἐπιχειρήσωμε καθόλου τὴν κρίσιν τους, σπεύδομε νὰ ἐυχαριστήσωμε τὸν κ. Γνευτὸν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐμπιστεύθηκε, πρὸς ἐνθάρρυνσιν τοῦ ἔργου μας, πλὴν τῶν ἀριστοτεχνικῶν μεταφράσεων τοῦ Χάινε, καὶ μίαν θυμαρσίαν εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν μεταφράσιν μέρος τοῦ «Ζαρχατῆρα» τοῦ Νίτσε, τὴν ὅποιαν προσεχῶς θὰ προσερίψωμε στοὺς ἀνεγνωτὰς μας.

συγγράμματι τοῦ A. Binet «Les altérations de la personnalité», τοῦ Paulhan «L'activité mentale», τοῦ Ch. Richet «L'homme et l'intelligence» θὰ δῆ ὅτι τὰ περισσότερα μέρη τῆς μελέτης τοῦ κ. Ἀποστολίδου βρίσκονται καὶ ἐν τῷ «Αἶνον», ἴδια κ' ἀπεράλλακτα, χωρὶς ν' ἀλλεξοῦν ἀκόμη κ' οἱ λέξεις. Ἀναφέρει κάπου ὁ κ. Ἀποστολίδης τὸν Ταῖν καὶ τὸν Μπουρζέ, μὲ εἶνε καὶ μερίες ποῦ δὲ τοὺς θυμᾶται καὶ τότες ὅσα εἶπεν ὁ πρῶτος σχετικὰ μὲ τὰ «Νοσήματα τῆς Προσωπικότητος» στὸ «De l'Intelligence» κ' ὁ δεύτερος, στίς «Σκέψεις ἐπὶ τῆς Κριτικῆς», φαίνονται πῶς εἶνε τοῦ Ἑλληνικῆς συγγραφέως. Ἡ ἀλήθειαι ὅμως εἶνε ὅτι στὸ κάτω-κάτω δικὰ του ἀπομένουν μόνον μερικὸι Ἑλληνικοὶ στίχοι, ποῦ παραθετᾶται, καὶ δυὸ-τρεῖς παραδειγματὰ ἱατρικῶν παρατηρήσεων σ' Ἑλληνας ἀρρώστους.

Ἀνακατεύεται ὁ κ. Παῦλος Νιρβάνκα καὶ εἰς τὴν νεώτερη φιλοσοφίαν κ' ἀπόδειξιν εἶνε τὸ βιβλίον του: «Ἡ φιλοσοφία τοῦ Νίτσε». Μὲ τὴν ἀνάλυσιν ποῦ κάνει τοῦ ἔργου τοῦ Γερμανοῦ φιλοσόφου, φαίνεται πῶς μπῆκε βλαβερὰ ἐπὶ τὴν ψυχὴν τοῦ νοσήματός του καὶ πῶς τὸν ἐνοιῶσε μὲ ὀλοκληρωτικὴν δύναμιν. Ἄλλ' ἂν προσέξῃ κανεὶς ἀρκετὰ θὰ δῆ πῶς μορφίζει κ' ἐδῶ μᾶλλον κατὰ ξένο. Καὶ πραγματικὰ εἰς τὴν μελέτην αὐτὴν γιὰ τὸ Νίτσε ἔχουν πολὺ νὰ κάμουν ὅσα ἔγραψεν ὁ Γερμανὸς Φρίτς Μχουτνερ στὸ περιοδικὸν «Die Nation» σὲ διάφορας ἐποχὰς κ' ἄλλοι, κ' ὁ Γάλλος Andrée Gide στὸ «Ermitage». Ἰσως ν' ἔχουνε κ'

ἄλλοι μέρος δὲν ζέρω μὲ δὴν αὐτὰ μοῦ δύνουν ἀφορμὴν νὰ τὸ πιστεύω.

Κ' ἔτσι βλέπομε ὅτι ὁ κ. Ἀποστολίδης ἢ Νιρβάνκα σ' ὄλην του σχεδὸν τὴν ἐργασίαν εἶχε καὶ ξένους συνεργάτας. Θάνα πολὺ κουραστικὸν καὶ θὰ χρειάζεται καὶ πολλὸς τόπος σὲ μὴ ἐφημερίδα γιὰ νὰ τὰ πῆ κανεὶς ὅλα καὶ κατὰ λεπτοῦς. Γιὰ τοῦτο στενωπὸς σ' αὐτὰ τὰ παραδείγματα. Ὅλο τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ κ. Νιρβάνκα — ποῦ μ' ὅλα αὐτὰ ἔχει πλὴν κάποιον ἀξίαν — εἶνε ἀρκετὰ ψεύτικο. Ὁ ἱερέας τοῦ Ὁραίου καὶ ὁ ἄναξ τοῦ Ὁραίου καὶ ἡ Ἐρησική τοῦ Ὁραίου καὶ ἡ ἀμφοσία ζύμη τοῦ Ἰδανικοῦ καὶ «τὸ Τέμενος τοῦ Ἰδανικοῦ» φωνάζουν ὅτι εἶνε τοῦ Ράσκιν οἱ πιότερες φράσεις ποῦ βρίσκονται σ' αὐτὰ ἔργα καὶ δημοσιεύματά του, ἐνῶ ἄλλες ἐπίκλησες καὶ νοστιλιγνικῆς ἐκφράσεως μαρτυροῦν τὸ Δ' Ἀνοῦντσιον καὶ ἄλλες περιπέτλους καὶ γραμμίνας μὲ δυσεύρετα τὴς ζήτησε ὁ ἀδελφὸς Γκονκούρ.

Αὐτὰ γιὰ τὸν κ. Νιρβάνκα ποῦ ἀμέσως σ' ὅποιον τὸν διαβάξῃ, θυμίζει τὸν κ. Ν. Ἐπισκοπόπουλον. Ἄξιος φίλος τοῦ πρώτου ὁ δεύτερος, γιὰτὶ, ἂν κρίνω ἀπὸ ὅσα ἔχει γράψῃ ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλο φαίνεται, πῶς ἔχουν ἀδελφικὴν φιλίαν ὄχι μόνον σὰν ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ σὰν συγγραφεῖς.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΗΑΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἄκολοῦθ.Ε.)